

**ע"פ 448/14 - המערערת בע"פ 448/14, המשיבה בע"פ
462/14; מדינת ישראל נגד המשיב בע"פ 448/14, המערער בע"פ
462/14; ליאור אזולאי**

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 448/14

ע"פ 462/14

לפני: כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט צ' זילברטל

המערערת בע"פ 448/14
המשיבה בע"פ 462/14: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב בע"פ 448/14
המערער בע"פ 462/14: ליאור אזולאי

ערעורים על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים
בת"פ 26865-07-12 שניתן ביום 4.12.2013 על ידי
כב' השופט י' נועם

תאריך הישיבה: כ"ד בחשון התשע"ה (17.11.14)

המערערת בע"פ 448/14
המשיבה בע"פ 462/14: עו"ד קרן רוט

המשיב בע"פ 448/14
המערער בע"פ 462/14:
בשם שירות המבחן למבוגרים:

עו"ד יצחק בם; עו"ד עובדיה גבאי
הגב' ברכה וייס

פסק-דין

השופט צ' זילברטל:

ערעורים על גזר דינו מיום 4.12.2013 של בית המשפט המחוזי בירושלים (כבוד השופט י' נועם) בת"פ 26865-07-12.

1. נגד המשיב בע"פ 448/14 (להלן: המשיב); המערערת בערעור זה והמשיבה בע"פ 462/14 תכונה להלן: המערערת) הוגש כתב אישום, אשר תוקן בהמשך במסגרת הסדר טיעון שנערך בין הצדדים, במסגרתו יוחסה לו עבירה של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: החוק) ועבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 333 בצירוף סעיף 335(א)(1) לחוק. על-פי המתואר בכתב האישום, המשיב הוא אחיו של מנהל מלון "גר'וזלם אין" בירושלים (להלן: המלון), בו הועסק המשיב בזמן האירוע נשוא כתב האישום. ביום 29.6.2012 התפרע המשיב בפאב הנמצא בסמיכות למלון בשל סכסוך קודם בינו לבין בעלי המקום, מתן ברוכים (להלן: המתלונן 1) ורון נרגאון (להלן: המתלונן 2). בעקבות זאת, התגלע ויכוח שכלל גם עימות פיזי בין הצדדים, במסגרתו הוכה המשיב. בהמשך לאירוע, נכנס המשיב למחסן המלון והצטייד בשני סכינים. בצאתו מפתח המלון, רץ המשיב לעבר המתלונן 2 ודקר אותו בראשו. משהבחין המתלונן 1 במתרחש, הדף את המשיב בבעיטה והרחיקו מחברו. תוך כדי כך דקר המשיב גם את המתלונן 1 בבית החזה. כתוצאה מהתקיפה נגרם למתלונן 1 פצע דקירה עמוק בבית החזה, אשר הביא לאשפוזו למשך שלושה ימים. למתלונן 2 נגרם חתך בראשו אשר הצריך תפירתו, תשעה ס"מ אורכו וכשני ס"מ עומקו.

2. ביום 11.4.2013 הורשע המשיב, על-יסוד הודאתו, במיוחס לו בכתב האישום המתוקן. בטרם מתן גזר הדין, הוגש לבית המשפט תסקיר בעניינו של המשיב. מהתסקיר עלה, בין היתר, כי המשיב, יליד 1990, בעל עבר פלילי בעבירות רכוש, נשר ממסגרת הלימודים לאחר 10 שנות לימוד ומאז עובד בעבודות שונות כדי לסייע בפרנסת משפחתו. נאמר כי המשיב נוטל אחריות על מעשיו, אך מצליח לראות רק באופן חלקי את התוקפנות הגלומה בהם, בעודו משליך התנהלותו על המתלוננים. צוין, כי בעקבות מצוקתו שנבעה מתנאי המעצר, פנה המשיב לטיפול פסיכולוגי. שירות המבחן העריך כי קיים סיכון בינוני למעורבות חוזרת בעבירות אלימות. ואולם, בשל הנתונים המבססים קיומו של סיכוי לשיקום המשיב, ובהם גילו הצעיר, תמיכת משפחתו, תפקודו התעסוקתי היציב ונכונותו לטיפול, הומלץ על עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות, בליווי העמדה במבחן. יצוין, כי בפני בית המשפט עמדה גם חוות דעת פסיכיאטרית מטעם המשיב, במסגרתה נאמר כי המשיב סובל מתסמינים פוסט-טראומטיים עקב חוויה קשה בילדותו אשר עברה "החייאה מחדש" בעת ביצוע העבירה ולאחריה, וכי ככל שיוטל עליו עונש מאסר בפועל, הסיכויים להישנות מעשי אלימות מצדו בעתיד יהיו "עצומים".

3. ביום 4.12.2013 ניתן גזר דינו של המשיב. בית המשפט עמד על הצורך לנקוט יד תקיפה בענישה בגין מעשים כדוגמת מעשי המשיב, וזאת נוכח "נגע הסכינאות" הפושט בחברה. נקבע, כי ככלל העונש ההולם בגין גרימת חבלה חמורה באמצעות סכין הוא מאסר בפועל. צוין כי נסיבות ביצוע העבירות ותוצאותיהן מחייבות מאסר ממושך, שכן המדובר במעשים חמורים במסגרתם נדקרו המתלוננים באיברים רגישים וחיוניים, דקירות אשר הסבו להם חבלות. נוכח האמור, קבע בית המשפט כי מתחם הענישה הכולל בגין שתי העבירות נע בין שנתיים וחצי לשש שנות מאסר. באשר לגזירת עונשו של המשיב בתוככי המתחם, נתן בית המשפט משקל לחומרה להערכת הסיכון הנשקף מן מהמשיב שהובאה בתסקיר ולהערכת הסיכויים להישנות התנהגות אלימה בתנאי מצוקה, כפי שנלמדה מחוות דעת הפסיכיאטר. מנגד, ניתן משקל לקולא להודאת המשיב בביצוע העבירות ולחרטה שהביע; לסיכויי השיקום שהוזכרו בתסקיר; לאמור בחוות הדעת הפסיכיאטרית מטעמו ולנסיבותיו האישיות הקשות. נוכח מכלול שיקולים אלו נקבע כי יש להעמיד את עונשו של המשיב ברף התחתון של מתחם הענישה. בהתאם, גזר בית המשפט על המשיב 30 חודשי מאסר בפועל; שישה חודשי מאסר על-תנאי; ופיצוי לכל אחד מהמתלוננים בסכום של 20,000 ש"ח.

כלפי גזר הדין הוגשו שני הערעורים שבפנינו.

4. לטענת המערערת, העונש שהוטל על המשיב אינו הולם את חומרת המעשים וחורג לקולא ממדיניות הענישה הנוהגת בעבירות אלימות קשות המתבצעות תוך שימוש בנשק קר. זאת בשים לב לנסיבות המעשים, ובהן, בין היתר, דקירות באברים חיוניים ופעולתו המתוכננת של המשיב. לחיזוק טענתה מפנה המערערת לפסיקתו של בית משפט זה, המדגישה את הצורך במיגור תופעת האלימות ו"נגע הסכינאות" באמצעות החמרת רמת הענישה. כמו כן, משיגה המערערת על מתחם הענישה שנקבע בעניינו של המשיב, תוך הדגשת העונש המרבי הקבוע בחוק בעבירות אלו, המהווה אינדיקציה למדיניות הענישה הראויה לגישתו של המחוקק, ואת הפגיעה הקשה של עבירות אלימות מעין אלו בערכים בסיסיים.

5. מנגד, לטענת המשיב הרף התחתון של מתחם הענישה שנקבע על-ידי בית המשפט המחוזי חמור יתר-על-המידה, ומבטא התעלמות מכך שהמערער הוכה על-ידי המתלוננים בתכוף לפני מעשה הדקירה, דבר המהווה התגרות מצדם; מהיעדר התכנון שבמעשיו; מחוסר יכולת השליטה העצמית של המשיב בנסיבות המקרה נוכח התסמינים הפוסט-טראומטיים מהם הוא סובל; ומהפגיעות הקלות יחסית שנגרמו בפועל למתלוננים. כמו כן, לשיטת המשיב, היה על בית המשפט לסטות לקולא ממתחם הענישה שנקבע, נוכח שיקולי שיקום.

6. במסגרת הדיון בערעור הוגש תסקיר משלים. מהתסקיר עולה כי המשיב, שהחל בריצוי עונשו, משקיע את עיקר מאמציו בהתמודדות עם מאסרו, תוך הימנעות מבחינה מעמיקה של התנהלותו האלימה. בהקשר זה אף צוין כי עם תחילת ריצוי עונשו, סיים המשיב את הטיפול הפסיכולוגי בו החל עובר למאסרו. בשקללו את נתוני הסיכון והסיכוי בעניינו של המשיב, העריך שירות המבחן כי הסיכון הנשקף ממנו נותר בינוני. שירות המבחן המליץ להסתפק בעונש שנגזר בבית משפט קמא ולא להחמירו; ואולם, ללא השתלבות המשיב בטיפול לשם בחינת דפוסי התנהגותו לצורך הפחתת הסיכון העתידי הנשקף ממנו, קיים קושי להמליץ על קיצור מאסרו. כמו כן יצוין, כי בדיון שהתקיים בפנינו הובא לידיעתנו כי טרם שולמו סכומי הפיצויים שנפסקו לטובת המתלוננים. בא-כוח המשיב טען כי פנה למרכז לגביית קנסות וטרם התקבלה תשובה.

7. לאחר העיון בערעורים, שמיעת טענות הצדדים וצפייה בתיעוד האירוע שהונצח במצלמות האבטחה שהוצבו במקום, הגעתי לכלל מסקנה כי דין שני הערעורים להידחות. הלכה ידועה היא, כי אין תפקידה של ערכאת הערעור לגזור מחדש עונשו של נאשם, כי אם עליה לבחון האם נפלה שגגה בשיקולי הערכאה הדיונית בכל הנוגע לקביעת העונש (ר"ע 152/84 מדינת ישראל נ' קריף, פ"ד לז(4) 839 (1984)). על-כן, התערבות ערכאת הערעור בחומרת העונש תעשה במקרים חריגים בלבד של סטייה ממדיניות הענישה הראויה או כשנפלה טעות מהותית בגזר הדין (ע"פ 7750/13 אסולין נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (16.11.2014), והאסמכתאות המפורטות שם).

8. בהתאם לאמות מידה אלה, הקובעות גדרי התערבות מצומצמים, מצאתי כי אין מקום בנסיבות המקרה דנא להחמיר בעונשו של המשיב ובוודאי שאין מקום להקל בו. אמנם, העונש שהוטל על המשיב מקל באופן משמעותי ביחס לחומרת מעשיו ונסיבות המקרה, ואולם הוא אינו בלתי סביר בהתחשב במכלול השיקולים, ובפרט בשים לב לגילו הצעיר של המשיב, לסיכוי השיקום בעניינו ולכך כי זהו מאסרו הראשון. לפיכך, המקרה דנא אינו נמנה עם אותם מקרים המצדיקים התערבות, מה גם שממילא ערכאת הערעור אינה ממצה את הדין עם הנאשם. משנקבע כי העונש שגזרה הערכאה הדיונית מצוי במתחם הסבירות, אין מקום להתערב בו גם אם נפלה טעות בקביעת מתחם הענישה ההולם על-ידי הערכאה הדיונית (ע"פ 5316/13 מסאלחה נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (9.12.2013)).

9. יוטעם, כי אין בקביעתי כדי להפחית מחומרת מעשיו של המשיב. למעשים בהם חטא המשיב נודעת חומרה מופלגת, ולא אחת עמד בית משפט זה על הצורך למגר את תופעת "תת-תרבות הסכין" שהרימה ראשה ופשתה במחוזותינו (ע"פ 8912/13 מדינת ישראל נ' טל, פסקה 11 (13.2.2014), והאסמכתאות המופיעות שם). בגין ענין של מה בכך, מיהר המשיב להצטייד בסכינים ולנעוץ אותן בחזהו של מתלונן 1 ובראשו של מתלונן 2 - אירוע אשר היה עלול בנקל להסתיים בתוצאות חמורות פי כמה ואף קטלניות. אכן, קדמה למעשה זה התגרות של ממש, אך אין להגדיר את התנהלות המשיב כמעשה ספונטני לא מתוכנן, שכן לאחר אותה התגרות הוא פנה למלון והצטייד בשני סכינים. כפי שהובהר, אכן העונש שנגזר על המשיב מקל למדי, אך עם זאת, בהתחשב במכלול הנסיבות, אינו נמנה על המקרים המצדיקים התערבות ערכאת הערעור.

סוף דבר, דין שני הערעורים להידחות.

ניתן היום, ב' בכסלו התשע"ה (24.11.2014).
